

Sygn. akt VU 156/15

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 25 sierpnia 2015 r.

Sąd Okręgowy w Piotrkowie Trybunalskim, Wydział V Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w składzie:

Przewodniczący SSR del. Urszula Sipińska-Sęk

Protokolant st. sekr. sądowy Zofia Aleksandrowicz

po rozpoznaniu w dniu 11 sierpnia 2015 roku w Piotrkowie Trybunalskim

sprawy z wniosku Z. G. prowadzącego Ośrodek (...) w S.

z udziałem zainteresowanej M. S.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T.

o podleganie ubezpieczeniom społecznym

na skutek odwołania Z. G. prowadzącego Ośrodek (...) w S.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T.

z dnia 17 grudnia 2014 r. sygn. (...) - (...), (...)

zmienia zaskarżoną decyzję i stwierdza, że zainteresowana M. S. podlega obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym: emerytalnemu, rentowemu, chorobowemu oraz wypadkowemu u płatnika składek Z. G. prowadzącego Ośrodek (...) w S. od dnia 13 marca 2014 roku.

Sygn. akt VU 156/15

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 17 grudnia 2014 roku nr (...) Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T. stwierdził, że M. S. nie podlega ubezpieczeniom: emerytalnemu, rentowemu, chorobowemu i wypadkowemu jako pracownik w okresie od 13 marca 2014 roku z tytułu zatrudnienia u Z. G. prowadzącego Ośrodek (...) w S..

Odwołanie od powyższej decyzji w dniu 12 stycznia 2015 roku wniósł płatnik składek Z. G. prowadzący Ośrodek (...) w S., wnosząc w nim o ustalenie, że M. S. podlega od dnia 13 marca 2014 roku ubezpieczeniom społecznym z tytułu zatrudnienia u płatnika składek.

Zainteresowana M. S. przyłączyła się do odwołania płatnika.

Organ rentowy wniósł o oddalenie odwołania.

Sąd Okręgowy – Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych ustalił następujący stan faktyczny:

Z. G. od około 1995 roku prowadzi działalność gospodarczą pod nazwą Ośrodek (...) z siedzibą w S.. Przedmiotem działalności są usługi (...) oraz prowadzenie ośrodka kolonijnego (okoliczność bezsporna).

Ośrodek jest obiektem całorocznym na ok. 400 osób, ale największe obłożenie gości jest zawsze w czerwcu, lipcu i sierpniu. Od marca każdego roku Ośrodek jest przygotowywany do przyjęcia większej ilości gości, co jest związane ze zwiększeniem zakresu prac do wykonania przez pracowników. Ośrodek musi być bowiem generalnie posprzątany. Do wykonania tych prac konieczne są dwie osoby. W związku z sezonowo zwiększającą się ilością pracy w Ośrodku (...) każdego roku od marca do czerwca zwiększał zatrudnienie. Potrzebował bowiem większej ilości ludzi do pracy w Ośrodku. W sezonie zatrudniał średnio od 6 do nawet 12 osób, przeważnie na krótkie umowy na czas określony albo umowy zlecenie.

(dowód: zeznania Z. G. protokół rozprawy z dnia 11 sierpnia 2015 roku od minuty 19.32 do minuty 35.08 w zw. z protokołem rozprawy z dnia 21 maja 2015 roku od minuty 01.28 do minuty 22,58, zeznania A. M. protokół rozprawy z dnia 11 sierpnia 2015 roku od minuty 5.28 do minuty 18.52)

W marcu 2014 roku Z. G. oprócz zainteresowanej, zatrudniał na podstawie umowy o pracę na czas nieokreślony: A. M. na stanowisku kucharki oraz M. G. na stanowisku zaopatrzeniowca (zatrudniony od dnia 12 czerwca 2013 roku na czas nieokreślony).

W 2013r. w Ośrodku była zatrudniona A. M., K. U. (matka zainteresowanej na stanowisku kucharki na podstawie umowy o pracę na czas określony od dnia 5 maja 2008 roku do dnia 30 kwietnia 2013 roku), R. N. (na stanowisku konserwatora na podstawie umowy o pracę na czas określony od dnia 1 marca 2012 roku do dnia 28 lutego 2013 roku).

Na początku marca 2014 roku w Ośrodku przebywała zorganizowana grupa 50 osób na kilkudniowym pobycie, kolejna zorganizowana grupa wynajmowała pokoje w pierwszy weekend kwietnia 2014 roku.

W dniu 13 marca 2014r. w Ośrodku nie było gości.

(dowód: umowy o pracę k.35-36, świadectwo pracy k.37,faktury VAT k.38-41zeznania Z. G. protokół rozprawy z dnia 21 maja 2015 roku od minuty 01.28 do minuty22,58 i protokół rozprawy z dnia 11 sierpnia 2015 roku od minuty 19.32 do minuty 35.08, zeznania A. M. protokół rozprawy z dnia 11 sierpnia 2015 roku od minuty 5.28 do minuty 18.52)

M. S. ma 27 lat i z zawodu jest technikiem ochrony środowiska. W latach 2008-2011 była zatrudniona na stanowisku sprzedawcy na stacji paliw w (...) Sp. z o.o. Od dłuższego czasu bezskutecznie poszukiwała pracy.

W marcu 2014 roku M. S. dowiedziała się od swojej matki K. U., że Z. G. poszukuje pracownika do Ośrodka (...). Zadzwoniła do Ośrodka, rozmawiała z A. M., która potwierdziła, iż Z. G. poszukuje kogoś do pracy. Po rozmowie z właścicielem A. M. przekazała zainteresowanej, aby zgłosiła się do pracy w dniu 13 marca 2014r. o godzinie 6 rano. M. S. przyszła do Ośrodka w umówionym dniu i godzinie i po rozmowie z właścicielem na temat rodzaju pracy i zakresu obowiązków, podpisała z nim umowę o pracę.

(dowód: CV w aktach osobowych, zeznania Z. G. i-rotokół rozprawy z dnia 11 sierpnia 2015 roku od minuty 19.32 do minuty 35.08 w zw. z protokołem rozprawy z dnia 21 maja 2015 roku od minuty 01.28 do minuty22,58, zeznania M. S. protokół rozprawy z dnia 21 maja 2015 roku od minuty 22.58 do minuty 33.10 i protokół rozprawy z dnia 11 sierpnia 2015 roku) od minuty 35.08 do minuty 41.07)

Z. G. zawarł z M. S. pisemną umowę o pracę na czas określony od dnia 13 marca 2014 roku do 30 września 2014 roku. M. S. została zatrudniona w pełnym wymiarze czasu pracy, na stanowisku pomocy kuchennej z wynagrodzeniem miesięcznym w wysokości 1680 złotych brutto. Miejsce wykonywania pracy ustalono w Ośrodku (...), a dniem rozpoczęcia pracy 13 marca 2014 roku.

M. S. otrzymała od pracodawcy pisemny zakres obowiązków, zgodnie z którym do jej obowiązków należało: przygotowywanie posiłków, utrzymanie w czystości naczyń kuchennych po wydaniu posiłku, utrzymanie w czystości stołówki ośrodka, utrzymanie w czystości kuchni ośrodka, utrzymanie w czystości toalet na terenie stołówki oraz gospodarowanie żywnością znajdująca się w magazynie i chłodni stołówki.

M. S. posiadała ważne do dnia 9 lipca 2014 roku badania sanitarno-epidemiologiczne.

(dowód: umowa o pracę, karta szkolenia wstępnego w dziedzinie BHP, zaświadczenie lekarskiego, zakres obowiązków w aktach ZUS, Książeczki zdrowia dla celów sanitarno-epidemiologicznych w aktach osobowych)

Po podpisaniu przez M. S. listy obecności w dniu 13 marca 2014 roku Z. G. zaprowadził ją do A. M., która zleciła jej tego dnia posprzątanie stołówki oraz zaplecza.

Następnie Z. G. przeszkolił M. S. z zasad BHP, a około godziny 8:30 pojechał z nią do (...) Ośrodka (...) w B. celem przebadania przez lekarza co do zdolności do pracy. Po zbadaniu M. S. lekarz uznał, iż brak jest przeciwwskazań zdrowotnych do wykonywania przez nią pracy na stanowisku pomocy kuchennej. Po wizycie u lekarza M. S. wróciła do miejsca pracy, gdzie do godziny 14 wykonywała zlecone jej przez A. M. obowiązki. Myła okna i płytki na stołówce, wycierała parapety. Robiła porządek na zapleczu.

(dowód: lista obecności w aktach ZUS, zeznania A. M. protokół rozprawy z dnia 11 sierpnia 2015 roku od minuty 5.28 do minuty 18.52, zeznania M. S. i protokół rozprawy z dnia 11 sierpnia 2015 roku od minuty 35.08 do minuty 41.07 w zw. z protokołem rozprawy z dnia 21 maja 2015 roku od minuty 22.58 do minuty 33.10)

W dniu 14 marca 2014r. wychodząc rano z domu do pracy M. S. potknęła się i spadła ze schodów w wyniku czego złamała nogę.

W związku z tym wypadkiem (złamanie trzonu kości podudzia lewego w 1/2 długości z przemieszczeniem) od dnia 14 marca 2014 roku M. S. stała się niezdolna do pracy. W dniu 17 marca 2014 roku M. S. przeszła zabieg operacyjny, polegający na zamknięciu repozycji i stabilizacji śródszpikowej dynamiczną gwoździem blokowanym M.. Do 11 września 2014 roku przebywała na zwolnieniu lekarskim, a następnie złożyła wniosek o świadczenie rehabilitacyjne. W marcu 2015 roku miała ona kolejną operację polegającą wyciągnięciu 8 gwoździ i śrub z nogi.

(dowód: karta informacyjna leczenia szpitalnego w aktach osobowych, zeznania M. S. protokół rozprawy z dnia 21 maja 2015 roku od minuty 22.58 do minuty 33.10 i protokół rozprawy z dnia 11 sierpnia 2015 roku od minuty 35.08 do minuty 41.07)

Sąd Okręgowy – Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych zważył co następuje:

Odwołanie zasługuje na uwzględnienie.

Stosownie do treści art. 6 ust. 1 pkt 1 w zw. z art. 8 ust. 1, art. 11 ust. 1 i art. 12 ust. 1 ustawy z dnia 13 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2013 r. poz. 1442 ze zm.) osoby pozostające w stosunku pracy podlegają obowiązkowo ubezpieczeniu emerytalnemu, rentowemu, chorobowemu oraz wypadkowemu. Art. 13 tej ustawy stanowi zaś w punkcie 1, że pracownicy podlegają wskazanym ubezpieczeniom społecznym od dnia nawiązania stosunku pracy do dnia ustania tego stosunku.

Z przepisów tych wynika, że podstawową przesłanką objęcia zakresem ubezpieczenia społecznego jest posiadanie statusu pracownika. Pracownikiem zostaje się przez nawiązanie stosunku pracy. Stosownie do treści art. 22§1 k.p. przez nawiązanie stosunku pracy pracownik zobowiązuje się do wykonywania pracy określonego rodzaju na rzecz pracodawcy i pod jego kierownictwem oraz w miejscu i czasie wyznaczonym przez pracodawcę, a pracodawca - do zatrudniania pracownika za wynagrodzeniem. Na treść stosunku pracy składają się zatem wzajemne prawa i obowiązki stron stosunku pracy (pracownika i pracodawcy). Zasadniczym elementem konstrukcyjnym stosunku pracy jest zobowiązanie pracownika do osobistego wykonywania pracy na rzecz pracodawcy za wynagrodzeniem. Kolejna cecha tego stosunku to zawłaszczanie wyniku pracy przez pracodawcę i wykonywanie pracy w warunkach podporządkowania czyli pod kierownictwem pracodawcy. Pracownik nie odpowiada jednak za wynik pracy , ale za samo staranne świadczenie pracy.

W będącej przedmiotem osądu sprawie taki właśnie stosunek — umowa o pracę - łączyła Z. G. z M. S. w okresie od dnia 13 marca 2014 roku. Wykazało to przeprowadzone w sprawie postępowanie dowodowe w postaci zeznań świadka A. M. i stron. Świadek A. M. potwierdziła, że M. S. w dniu 13 marca 2014 roku faktycznie świadczyła pracę na rzecz Z. G., a on pracę tę przyjmował. Praca była świadczona pod kierownictwem Z. G. zarówno co do miejsca, czasu świadczenia pracy jak i jej przedmiotu. M. S. w tym dniu rozpoczęła sprzątanie stołówki i jej zaplecza. Myła okna, parapety płytki na stołówce. Robiła porządek na zapleczu.

W świetle powyższych ustaleń nie można podzielić gołosłownego zarzutu organu rentowego, że umowa o pracę została zawarta jedynie dla pozorów celem uzyskania ochrony ubezpieczeniowej i świadczeń z ubezpieczenia społecznego i jako taka jest nieważna.

Cel zawarcia umowy o pracę jakim jest chęć uzyskania świadczeń z ubezpieczenia społecznego — wbrew zarzutom organu rentowego - nie jest sprzeczny z ustawą ani nie zmierza do jej obejścia, nie świadczy też o pozorności umowy. Objęcie ubezpieczeniem społecznym i uzyskanie świadczeń z tego ubezpieczenia jest wszak głównym celem zawierania umowy o pracę. Jednakże w okolicznościach przedmiotowej sprawy głównym celem zawarcia umowy o pracę była potrzeba zatrudnienia przez skarżącego dodatkowego pracownika w związku ze zwiększonym zakresem prac porządkowych w Ośrodku (...) przed rozpoczynającym się sezonem. A. M. zgłaszała pracodawcy konieczność zatrudnienia kolejnej osoby, ponieważ sama nie była w stanie podjąć zwiększonym obowiązkom związanym z przygotowaniem Ośrodka do sezonu. A. M. zeznała, że jeden pracownik nie był w stanie należycie przygotować Ośrodka do sezonu, niezbędna była praca co najmniej dwóch pracowników. Dlatego zawsze przed sezonem tj. w marcu każdego roku oprócz kucharki w Ośrodku była zatrudniona jeszcze jedna osoba (pomoc kucharki), która pomagała jej w przeprowadzeniu generalnych porządków w Ośrodku. Do obowiązków bowiem A. M. mimo, że była zatrudniona w charakterze kucharki należało także przygotowanie ośrodka do sezonu. W tym czasie nie musiała gotować, bo w ośrodku nie było gości. Również w marcu 2013r. oprócz A. M. była zatrudniona jeszcze jedna osoba – K. U., która wraz z A. M. przygotowywała ośrodek do sezonu.

Zarówno Z. G. jaki i M. S. nie składali więc w chwili zawierania umowy o pracę pozornych oświadczeń woli, gdyż w rzeczywistości M. S. świadczyła pracę jako pracownik, a Z. G. przyjmował tą pracę jako pracodawca.

Czynność prawna pozorna charakteryzuje się w myśl art. 83 § 1 k.c. trzema elementami, które muszą wystąpić łącznie, a mianowicie: oświadczenie woli musi być złożone świadomie i swobodnie tylko dla pozorów, oświadczenie musi być złożone drugiej stronie, adresat oświadczenia woli musi zgadzać się na dokonanie czynności prawnej jedynie dla pozorów. Pobudki, którymi strony kierują się składając pozorne oświadczenia woli, nie mają żadnego znaczenia dla oceny pozorności oświadczenia woli. Oświadczenie woli złożone jest dla pozorów wtedy, gdy z góry powziętym zamiarem stron jest brak woli wywołania skutków prawnych jakie zwykle prawo łączy ze składanym przez nią oświadczeniem. Brak zamiaru wywołania skutków prawnych oznacza, że osoba składająca oświadczenie woli albo nie chce w ogóle wywołać żadnych skutków prawnych albo też chce wywołać inne, niż wynikałoby ze złożonego przez nią oświadczenia woli.

W prawie pracy doniosłość ma jedynie zamiar obejścia prawa przez fikcyjne (pozorne) zawarcie umowy, czyli takie, które nie wiąże się ze świadczeniem pracy, a dokonanie zgłoszenia do ubezpieczenia następuje pod pozorem zatrudnienia. W takich sytuacjach dochodzi do zgłoszenia do ubezpieczenia osoby, która nie może być uznana za podmiot ubezpieczenia, ponieważ nie świadczy pracy i przez to nie można jej przypisać cech zatrudnionego pracownika, skoro nie są wykonywane obowiązki i prawa płynące z umowy o

pracę (por. np. wyrok SN: z 17.12.1996 r., I UK 32/96, OSNAPIUS Nr 15/1997) .

Nie można natomiast przypisać celu obejścia prawa (art. 58 § 1 kc. w zw. z art. 300 k.p.) stronom umowy o pracę, na podstawie której rzeczywiście były wykonywane obowiązki prawa płynące z tej umowy.

Ustalony w rozpoznawanej sprawie stan faktyczny świadczy nie o pozorności złożonych przez strony oświadczeń woli ani nie o obejściu ustawy, lecz o spełnieniu warunku zatrudnienia pracowniczego stanowiącego tytuł ubezpieczenia (art. 6 ust. 1 ustawy z 13.10.1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych, Dz.U. z 2013 r., poz. 1442 ze zmm). Do objęcia pracowniczym ubezpieczeniem społecznym nie mogłoby dojść tylko wówczas, gdyby zgłoszenie do tego ubezpieczenia dotyczyło osoby, która w rzeczywistości pracy nie świadczyła, a więc nie wykonywała zatrudnienia w ogóle albo wykonywała je na podstawie innej umowy niż umowa o pracę. W prawie ubezpieczeń społecznych nie decyduje ważność umowy o pracę związana z zamiarem dyktującym potrzebę jej zawarcia, lecz to, czy zawierające ją strony miały zamiar wzajemnego zobowiązania się - pracownik do świadczenia pracy, a pracodawca do dania mu pracy i wynagrodzenia za nią - oraz czy umowa była w rzeczywistości realizowana. Nie jest także istotny czas (okres trwania) tej realizacji (tak por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 5 października 2005r, I UK 32/05).

W sytuacji gdy doszło do zawarcia umowy o pracę, jak też do jej realizacji poprzez świadczenie umówionej pracy i przyjmowanie jej przez pracodawcę, jak to miało miejsce w przedmiotowej sprawie, nie może być mowy o działaniu w celu obejścia prawa.

M. S. nie składała więc w chwili zawierania umowy o pracę pozornego oświadczenia woli, gdyż w rzeczywistości chciała świadczyć pracę jako pracownik i co więcej tę pracę świadczyła. Dalsze wykonywanie pracy uniemożliwił skarżącej nagły wypadek (złamanie nogi). Skarżąca w chwili podjęcia pracy – jak słusznie podkreśla- nie była w stanie przewidzieć takiego stanu rzeczy. Była jak zeznała osobą zdrową, co potwierdza także zaświadczenie lekarskie z dnia 13 marca 2014r. o braku przeciwwskazań zdrowotnych do wykonywania przez nią obowiązków pomocy kuchennej. To, że dzień później stan jej zdrowia uległ diametralnej zmianie na skutek nagłego wypadku, nie może dyskwalifikować jej wcześniejszego zatrudnienia.

Umowie o pracę nie naruszającej art. 22 k.p., a taka umowa - jak ustalił Sąd - była zawarta przez strony, nie można stawiać zarzutu sprzeczności z ustawą lub zawarcia w celu obejścia prawa.

Dodatkowo należy zauważyć, że już w miesiącu kwietniu i maju 2014r., skarżący – jak wynika z jego zeznań - zatrudnił nowych pracowników na miejsce M. S., z tym że na podstawie umowy zlecenia, co ewidentnie świadczy o tym, że istniała potrzeba zwiększenia zatrudnienia.

Za gołosłowne należy uznać także twierdzenia organu rentownego o zatrudnieniu M. S. mimo nieważnych badań sanitarno- epidemiologicznych, ponieważ zgodnie z wpisem w książeczce sanitarno-epidemiologicznej dysponowała ona badaniami z dnia 9 lipca 2013 roku, które są ważne przez okres roku czasu .

W toku postępowania organ rentowy wykazał całkowitą bierność procesową, nie przejawiając jakiegokolwiek aktywności dowodowej zmierzającej do wykazania, że kwestionowana przez niego umowa o pracę z dnia 13 marca 2014 roku była zawarta w celu obejścia prawa lub też jedynie dla pozorów.

Reasumując Sąd zmienił zaskarżoną decyzję w ten sposób, że stwierdził, iż M. S. podlega ubezpieczeniom społecznym: emerytalnemu, rentowemu, chorobowemu i wypadkowemu od dnia 13 marca 2014 roku z tytułu zatrudnienia u płatnika składek Z. G. prowadzącej Ośrodek (...) w S..